

VALTUUSTOALOITE / TAMMELAN KUNNAN METSIEN MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN JA SUOJELUN LISÄÄMINEN

288/11.01.04.01/2021

Jatkoa asialle: 92/11.01.04.00.00/2021

KVALT 30.03.2021 § 30

Valtuutettu Jan Löfstedt luki Vihreä valtuustoryhmän (Jan Löfstedt, Kristiina Liinaharja ja Niina Honkala) valtuustoaloitteen koskien Tammelan kunnan metsien monimuotoisuuden turvaamisen ja suojelun lisäämistä. Valtuutettu Arja Laajalehto liittyi valtuustoaloitteen allekirjoittajiin.

Aloitteessa viitataan Tammelan kunnan metsänhoitosuunnitelmaan 2019-2028, joka hyväksyttiin teknisessä lautakunnassa 19.2.2020 ja, että Tammelan kunnalla on merkittävä metsäomistus: 644 ha, reilu 10 aaria jokaista kuntalaista kohti. Aloitteessa esitetään, että tällä hetkellä kuntalaisen on käytännössä mahdotonta osallistua metsänhoidon linjavetoihin tai saada suunnitellut toimenpiteet (=hakkuut) tietoonsa, kun metsänhoitosuunnitelma ei ole löydettävissä kunnan kotisivuilta. Myöskään valtuutetulla ei ole tätä suunnitelma käytettävissään sähköisessä muodossa.

Aloitteessa esitetään, että Tammelan kunta:

1. Viipymättä julkaisee voimassa olevan metsänhoitosuunnitelman 2019-2028 Tammelan kotisivuille. Dokumentti on kunnallisen päätöksenteon (TekLa 19.2.2020 §4) virallisesti hyväksymä ja siksi julkisuusperiaatteen mukaan julkinen, eikä sitä päätösluettelon mukaan ole julistettu salaiseksi. Suunnitelma ei sisällä salassa pidettäviä arkaluontoisia tietoja. Hakkuiden markkinaehtoinen kilpailuttaminen ei ole salailuun oikeuttava seikka. Julkaiseminen lisää päätöksenteon läpinäkyvyyttä sekä kuntalaisten osallistamista.
2. Toteuttaa vuoden 2021 aikana metsänhoitosuunnitelman mukaisen kartoituksen Metso-suojeluohjelman alueista mukaan lukien Suujärvenharjun ja Raanpäänharjun Natura –alueet, jotka nyt on suojeltu vain maa-aineslailla. Samalla selvitetään Kunta-Helmi-ohjelman ja muiden uudempien suojelu- ja ennallistamishankkeiden ja -toimenpiteiden tarjoamat mahdollisuudet. Lisäksi kartoitetaan mahdollisuudet siirtyä koko Tammelan kunnan metsänhoidossa monimuotoisuutta edistäviin, jatkuvapeitteisiin hoitomenetelmiin. Tavoitteena on torjua uhkaava metsäkato ja eri lajien sukupuutto, turvata metsien terveyttä edistävä virkistyskäyttö ja mahdollistaa monipuolinen luontoyrittäjyys tältäkin osin.
3. Hakee edellisen kohdan toteuttamiseksi valtiolta luonnon monimuotoisuuden ja luonnonsuojelun sekä EU-elpymispaketin määrärahoista varoja hanketyöntekijän palkkaamiseen esimerkiksi vuoden 2023 loppuun asti. Kyseinen metsänsuojelun ammattilainen voisi lisäksi neuvoa myös yksityisiä maanomistajia käynnistämään omia suojeluhankkeita, jolla saadaan vipuvaikutusta aikaan. Lakisääteinen vieraslajien torjunta voitaisiin luontevasti sisällyttää tähän hankkeeseen.

4. Pidättäytyy tekemästä metsän monimuotoisuutta ja suojeluarvoja vähentäviä hakkuita sinä aikana, kun ylläolevat kunnan metsien kartoitus-toimenpiteet ja suojeluhakemukset toteutetaan. Tämä rahoitetaan saaduilla suojelukorvauksilla, tehostamalla tonttien ja kiinteistöjen myyntiä ja vuokrausta, poistamalla vesi- ja viemärijärjestelmien hukka sekä tehostamalla vuokratyötä.

5. Tuo metsänhoidon osaksi kunnan strategista, valtuustotasoista päätöksentekoa ja budjetointia.

6. Viestittää aktiivisesti näistä kaikista edelläkävijän toimenpiteistä ja päätöksistä niin nykyisille kuntalaisille ja vapaa-ajanasukkaille kuin mahdollisille uusille kuntalaisille.

Liite: Valtuustoaloite / Tammelan kunnan metsien monimuotoisuuden turvaaminen ja suojelun lisääminen

Päätös: Kunnanvaltuusto päättää lähettää valtuustoaloitteen kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

KHALL 26.04.2021 § 110

Päätösehdotus: Kunnanhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen tekniselle johtajalle valmisteluun.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti päätösehdotus.

KHALL 04.10.2021 § 278

Vastaus valtuustoaloitteeseen on laadittu yhteistyössä kunnan metsiä hoitosopimuksen ja hyväksytyyn metsäsuunnitelman mukaan hoitavan Metsänhoitoyhdistys Lounais-Hämeen kanssa.

1. Tammelan kunnan teknisen lautakunnan 19.2.2020 hyväksymä metsäsuunnitelma vuosille 2019-2028 on olemassa kunnassa vain paperisena asiakirjana ja suunnitelma löytyy kunnantalolta teknisistä palveluista. Tammelan kunnan metsäsuunnitelma on julkinen asiakirja. Suunnitelma on vapaasti nähtävillä kunnantalolla, ja suunnitelmasta saa ottaa halutessaan valokuvia tai esimerkiksi kopioida siitä sivuja. Erikseen sovittaessa MHY Lounais-Hämeen metsäasiantuntija Uusitalo on valmis kommentoimaan metsäsuunnitelman sisältöä halukkaille.

Suunnitelma on tehty metsänhoitoyhdistyksessä sähköisenä versiona, mutta koska sitä on koko ajan metsänhoitotoimien mukaan päivitetty, hyväksymisajankohdan mukaista sähköistä versiota ei enää ole olemassa. Suunnitelma voidaan laittaa nähtäville kunnan nettisivuille, mutta se on joko skannattava paperisesta versiosta tai tulostettava metsänhoitoyhdistyksen suunnitteluohjelmasta, jota on jo hyväksymisajan-

kohdan jälkeen päivitetty. Jälkimmäinen vaihtoehto on työmäärältään vähäisempi. Muita esteitä suunnitelman laittamiseksi kunnan nettisivuille ei ole ja se laitetaan sinne, kun MHY:ltä saadaan tähän sopiva tiedosto.

2. Suunnitelman hyväksymiskokouksessa päätettiin toteuttaa Metso-kohteiden uusi kartoitus suunnitelman alkuvuosina. Metso-kartoitus teetetään MHY Lounais-Hämeen toimesta keväällä 2022. Potentiaaliset Metso-kohteet ovat jo suurelta osin MHY:n toimihenkilöiden tiedossa ja niitä on myös vaalittu hakkuita ja metsänhoitotoimenpiteitä suunniteltaessa. Kartoitetut kohteet voidaan koostaa nopeasti yhteen, jonka jälkeen kunta voi tehdä päätöksen mahdollisista suojelutoimenpiteistä. Kansanpuiston kohdalla mahdollisissa suojelupäätöksissä pitää huomioida kaikkien omistajien mielipide ja lähialueen asukkaiden virkistyskäytön yhteensovittaminen suojelun kanssa. Alueen lehtolajiston elinvoimaisuutta on mahdollista kohentaa hyvin suunnitelluilla luonnonhoitotoimenpiteillä, joilla estetään muun muassa alueen kuusettumista ja luodaan paremmat elinolosuhteet valoa tarvitseville lajeille.

Jatkuvapeitteinen metsänhoito on huomioitu uudessa metsäsuunnitelmassa erilaisina eri-ikäisrakenteisen (ER) metsänhoidon hakkuutapoina. Eri-ikäisrakenteisen metsänhoidon lisäämiseen on hyviä mahdollisuuksia erityisesti turvemaiden metsissä. Vallitsevan tutkimustiedon mukaan eri-ikäisrakenteiseen metsänhoitoon siirtyminen tuo mukanaan ongelmia puuston terveyden (juurikäpää, tuulituhot) ja uudistumisen epävarmuuden kanssa.

Tammelan kunta soveltaa kaikissa hakkuu- ja metsänhoitotöissä Tapion hyvän metsänhoidon suositusten mukaisia toimintatapoja.

Suujärvenharjun ja Raanpäänharjun Metso-kartoituksesta päättää ensisijaisesti Saaren kansanpuiston hoitokunta. Yhteisomistuksen vuoksi näitä alueita koskevat päätökset tulee tehdä yhdessä Forssan kaupungin kanssa. Kansanpuistoa koskevien päätösten valmistelu tapahtuu omistajien yhteistyöelimenä toimivassa kansanpuiston hoitokunnassa.

3. Kohteiden kartoittaminen on tehokkainta teettää sellaisten toimijoiden työnä, jotka jo tuntevat entuudestaan kyseiset luontokohteet ja suojelun vaatimat kriteerit.

Määrärahojen hakeminen EU- elpymispaketista tai luonnon monimuotoisuuden ja luonnonsuojelun määrärahoista hanketyöntekijän palkkaamiseksi edellyttää melkoista perehtymistä. Nettihauilla ei ainakaan toistaiseksi löydy mahdollisuuksia kunnan avustushakuun. Elvytysrahojen saaminen saattaa olla toiveajattelua. Mitään realistisia avustusrahoituksia ei näyttäisi olevan ja jos on, hakua varten pitää aina laatia työläs suunnitelma, jossa jouduttaneen käyttämään ulkopuolista asiantuntijaa. Hankkeisiin osallistuminen edellyttää aina omarahoitusosuutta sekä hankkeen ohjausta ja raportointia. Melkoisia kustannuksia siis tulee lisää samalla, kun hakkuutulot vähenevät.

Vieraslajien torjuntaan jouduttaneen tulevaisuudessa joka tapauksessa satsaamaan, kun ilmasto muuttuu ja olosuhteet monille tulokaslajeille paranevat.

4. Hakkuita suunniteltaessa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Erityisen tärkeät elinympäristöt on suojeltu metsälain nojalla, eikä niitä vahingoiteta hakkuissa. Hakkuista ei ainakaan kuluvaan vuonna voida pidättäytyä ilman talousarviomuutosta, koska kunnan talousarvioon on esitetty 140 000 euroa hakkuutuloja. Kuluvan vuoden hakkuut on jo kilpailutettu, eikä niitä voida peruuttaa. Vuoden 2022 teknisen toimen talousarvion raamissa ei ole otettu huomioon metsätalouden tulojen vähentymistä, joten tulevankin vuoden metsänhakkuut jouduttaneen tekemään aikaisempaan tapaan metsäsuunnitelman mukaisesti.

Esitettyä metsien suojelua ei voida rahoittaa valtuustoaloitteessa esiteityillä tavoilla, koska julkisyhteisöt eivät saa Metso-ohjelman perusteella maksettavia suojelukorvauksia. Tonttien myyntituloja ei ole kuluvaan vuonna ollut lainkaan ja kiinteistöjen myynnistä tulee lähinnä tappiota, koska niitä ei saada kaupaksi lähellekään sillä hinnalla, kuin ne on merkitty kunnan kirjanpitoon. Asuntojen ja muiden kiinteistöjen vuokrausta ei voida tehostaa nykyisestä, koska maksavia vuokralaisia ei ole saatavissa. Vesihuollon vuotovesien tehostamistoimenpiteet menevät kunnan vesihuoltolaitoksen hyväksi, koska se on kunnan taloudessa erillinen kirjanpitoyksikkö. Vesihuoltolaitoksella on edessä mittava Porras-Riihivalkama vesihuoltolinjan rakentaminen, joka tekee mahdolliseksi positiiviseen tilinpäätökseen pääsemisen useiksi vuosiksi.

5. Tammelan kunnan metsiin suunnitelluista hakkuista ja hoitotoista päättää tällä hetkellä tekninen johtaja. Päätöksenteko on helppo siirtää esimerkiksi tekniselle lautakunnalle. Teknisen lautakunnan päätöksistä luovuttiin noin 8 vuotta sitten suuren hankemäärän ja päätöksenteon kankeuden vuoksi. Metsäsuunnitelman mukaisista toimenpiteistä päättäminen on operatiivista toimintaa, jonka on järkevää kuulua viranhaltijalle.

Kunnan strategia uudistetaan kuluvan valtuustokauden alussa ja kunnan metsien hoito voidaan kunnanvaltuutettujen niin päättäessä nostaa tärkeämmälle sijalle kunnan strategiassa. Vuosittaisessa talousarvion raamituksessa tulee ottaa huomioon väistämätön tulojen menetys ja kulojen kasvaminen, johon valtuustoaloitteen mukaiset suojelu- ja metsänhoitotoimenpiteet johtavat. Talousarvioon on vuosittain kirjattu hakkuutuloja 140 000 euroa, joka jouduttaneen mahdollisesti puolittamaan.

6. Metsiin liittyvää viestintää voidaan lisätä, kunhan sovitaan etukäteen viestinnän toteuttaja, viestintäkanava ja kustannusten kohdentaminen. Viestinnällä on mahdollista lisätä kuntalaisten tietoisuutta metsien henkisestä ja taloudellisesta merkityksestä kunnalle. Viestinnän sisältöä voi esimerkiksi olla luontokohteiden ja erilaisten metsänkäsittelytoimenpiteiden esittely. Kunnassa ei ole tällä hetkellä tiedottajaa, joten laajempi viestintä kunnan metsänhoitoasioista edellyttää ostopalvelujen käyttämistä.

Lapsivaikutusten arviointi (Kvalt 60 §, 23.9.2019)

Päätöksen lapsivaikutukset: Ei

Yritysvaikutusten arviointi (Kvalt 66 §, 20.12.2010):

Vaikuttaako yritysten kilpailutilanteeseen: Ei

Onko päätöksellä vaikutuksia yritysten määrän kehittymiseen: Ei
Vaikuttaako päätös positiivisesti työpaikkojen muodostumiseen: Ei
Onko palvelu mahdollista ulkoistaa: Kyllä

Valmistelija: Projektipäällikkö Hannu Jalava, puh 050 5219962

Päätösehdotus: Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että se

1. merkitsee tiedoksi annetun selvityksen Tammelan kunnan metsien monimuotoisuuden turvaamisesta ja suojelun lisäämisestä,
2. päättää tulevan kuntastrategian päivityksen yhteydessä myös kunnan metsien hoidon linjauksista, ja
3. päättää katsoa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely kokouksessa: Eero Pura ilmoitti olevansa esteellinen (yhteisöjäävi, MHY Lounais-Häme). Merkittiin pöytäkirjaan, että puheenjohtajana toimi tämän pykälän osalta Jenni Rauhaniemi.

Päätös: Kunnanhallitus päätti esittää valtuustolle, että se

1. merkitsee tiedoksi annetun selvityksen Tammelan kunnan metsien monimuotoisuuden turvaamisesta ja suojelun lisäämisestä,
2. päättää tulevan kuntastrategian päivityksen yhteydessä, että kunnan metsien hoidossa noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa Tammelan kunnan metsienhoitosuunnitelmaa, ja
3. päättää katsoa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.